

Kv Färgaren 29

Fornlämning RAÄ Lund 73:1/Lämningsnr L1988:5459

Lunds stad och kommun, Skåne län

Arkeologisk schaktningsövervakning 2019

Linda Billström

Titel: Kv Färgaren 29

Författare: Linda Billström

Kulturmiljörapport: 2020:60

Omslagsbild: Ragnar Blomqvists karta över kvarteret Färgaren. Kulturens arkiv 4.D.59.

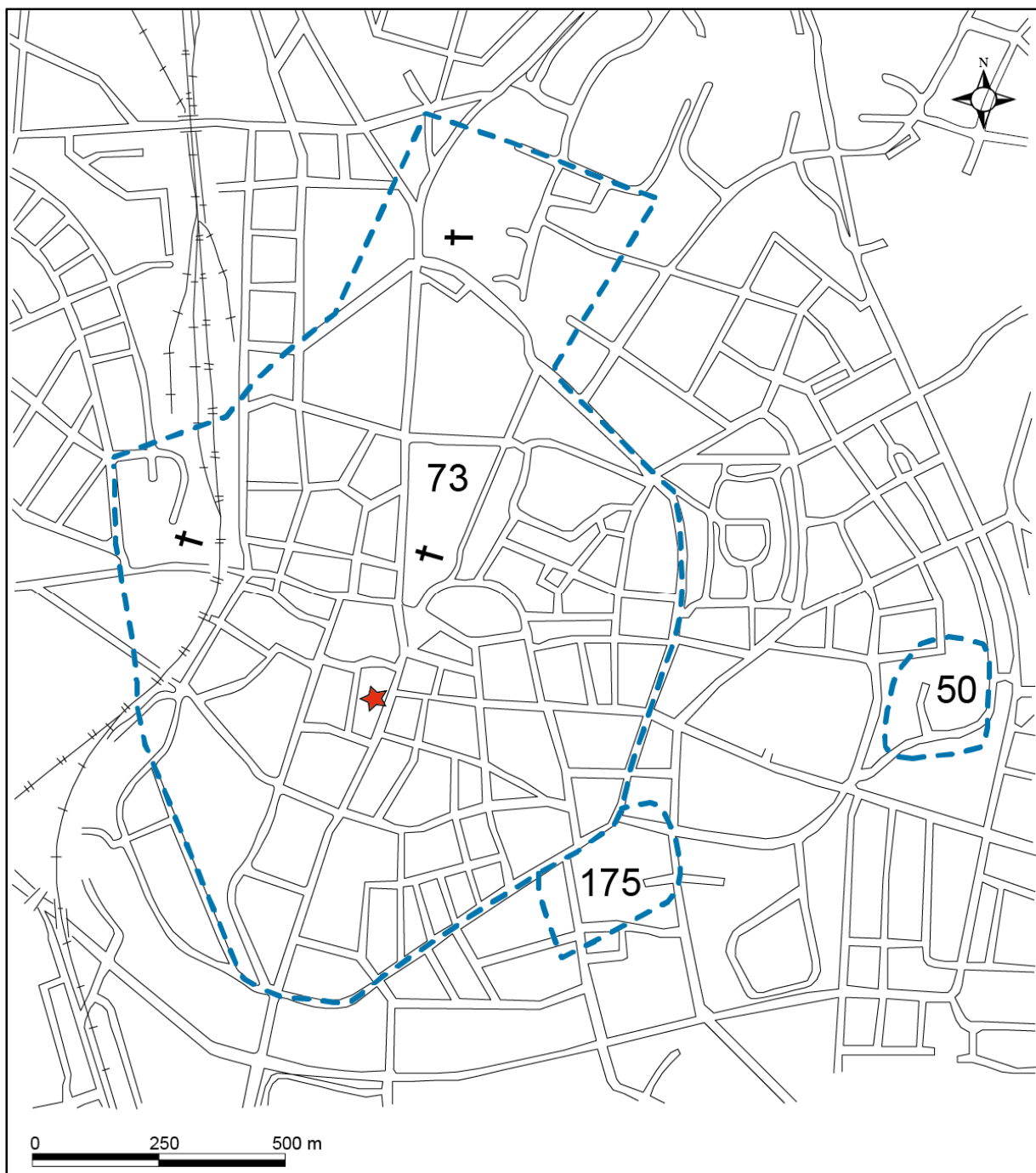
Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	4
Sammanfattning	1
Inledning	2
Fornlämningsmiljö	3
Tidigare arkeologiska iakttagelser	5
Genomförande och resultat	7
Golvsänkning och ventilation.....	7
VA-ledningar samt byte av fettavskiljare	11
Kulturlagerstatus.....	14
Förslag på fortsatta åtgärder	14
Administrativa och tekniska uppgifter	15
Referenser.....	16
Bilagor	17
Plan- och sektionsritningar	17
Fyndlista	25
Analyser	26
Makroskopisk analys av jordprover från Kv Färgaren 29, Lund.....	26

Sammanfattning

- Med anledning av att Fru Görvels Hus AB ansökt om tillstånd till ingrepp i fornlämning inför arbeten med VA-ledningar, ventilation och golvsänkning, genomförde Kulturen en arkeologisk schaktningsövervakning i enlighet med länsstyrelsens beslut (dnr 431-1503-2019, Kulturens projektnr A_2019_0003). Schaktningsarbetena påbörjades innan tillstånd erhållits och en arkeologisk dokumentation av redan genomförda arbeten genomfördes. Efter diskussion med länsstyrelsen och fastighetsägaren, lämnades en ansökan om tillstånd in i efterhand.
- Kulturlagren som framkom inne i byggnaderna kunde dateras med hjälp av lösfynden till 16–1700-tal med välbevarade kulturlager mellan de senare murarna i gult tegel. I det östliga rummet mot gatan fick endast schakt för ventilationsrör grävas med ringa djup eftersom det anträffades kulturlager under befintlig betongplatta på 0,25 m djup. Flera stenar, som bedömdes vara grundstenar, framkom spritt över ytan och några låg även i ansamlingar vilket kan tyda på äldre murar.
- Tre schakt förlades på innergården, huvudschaktet (Schakt 1) var ca 13 m långt, 0,70 m brett och 1 m djupt. Ytterligare två schakt togs upp i anslutning till huvudschaktet, eftersom det krävdes byte av defekt dagvattenbrunn och ledningar samt ny fettavskiljare.
- De framkomna kulturlagren på innergården var välbevarade och fuktiga, vilket givit ett gott bevaringsförhållande för organiskt material. Större delen av ytan förefaller ha blivit utfylld vid någon tidpunkt och i utfyllnadslagret förekom keramik i form av både äldre och yngre rödgods, vilket tyder på att de påförda massorna har blandats samman under tidigmodern tid. Dock förekom intakt stratigrafi i innergårdens södra del med spår av bebyggelse, odling och bryggeriverksamhet med en trolig datering till högmedeltid.

Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämning 73:1, med platsen för undersökningen markerad med en röd stjärna.

Inledning

Med anledning av att Fru Görvels Hus AB ansökt om tillstånd till ingrepp i fornlämning inför arbeten med VA-ledningar, ventilation och golvsänkning, genomförde Kulturen en arkeologisk schaktningsövervakning i enlighet med länsstyrelsens beslut (dnr 431-1503-2019, Kulturens projektnr A_2019_0003). Schaktningsarbetena påbörjades innan tillstånd erhållits och en arkeologisk

dokumentation av redan påbörjade arbeten genomfördes. Efter diskussion med länsstyrelsen och fastighetsägaren, lämnades en ansökan om tillstånd in i efterhand.

Fornlämningsmiljö

Kvarteret Färgaren har ett centralt läge i Lund. Stora Södergatan och Grönegatan har medeltida ursprung medan Kattesund lades ut först efter reformationen över platsen för Sankt Drottens kyrka. Den västra sträckningen av Drottensgatan har också den medeltida ursprung medan den östra delen tillkom först efter reformationen, då den löper över kyrkogården tillhörande Sankt Andreas kyrka. Staffans gränd lades ut under 1950-talet och förlängdes söderut år 1982, vilket delade kvarteret i två delar. Den västra delen fick namnet Drotten och den östra behöll namnet Färgaren (Gardelin 2002).

Figur 2. Schakten mot bakgrund av Andréns tomtrekonstruktion omkring år 1500 (André 1984). Skala 1:500.

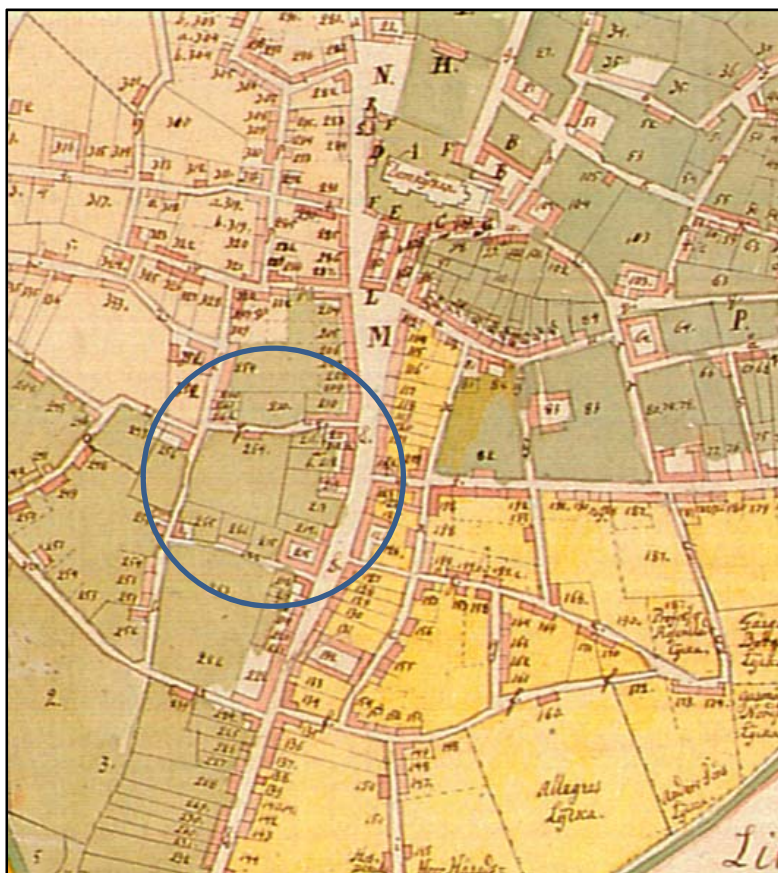
Under medeltiden tillhörde kvarterets norra del Sankt Drottens kyrka med kyrkogård. Söder därom låg profanbebyggelse. I söder gränsade kvarteret mot Sankt Andreas kyrka. I den östra delen av kvarteret uppfördes under 1500-talet två tegelbyggnader som brukar benämnas fru Görvels gård, Stäket eller Borgska huset. Byggnaderna har troligen uppförts i mitten av 1500-talet, då riksrådet Lave Brahe förvärvade tomten. Efter hans död övergick gården till hans änka Görvel Fadersdotter Sparre. Den norra byggnaden hade fungerat som bostad och den södra som ekonomibyggnad men har troligen även använts till festliga sammankomster i en stor sal, detta i enlighet med de allmänna bostadsförhållandena under medeltiden (Blomqvist 1951:352). Under 1500- och 1600-tal beboddes kvarteret av borgare från olika sociala skikt. Några tomter beboddes av hantverkare som murarmästare, skomakare och träskärare, andra tomter av rådmän eller borgmästare (Gardelin 2002). Enligt Anders Andréns tomtrekonstruktion från tiden omkring år 1500, ligger undersökningsområdet inom de äldre tomterna 213:2–4 (fig. 2). Den äldsta kända uppgiften om ägandeskapet är från år 1510, gällande tomt 213:4. Tomten uppges tillhöra Sankta Maria minors kyrka och benämns "litle Wor frue". Från senare delen av 1500-talet finns uppgifter om att tomt 213:3 tillhör Sankta Marias altare och bebos av Niels Fielere. De andra tomterna arrenderades på evig tid av Fru Görvel Fadersdotter Sparre, tomt nr 213:4 beboddes av Gert Skraedder (André 1984:99 f).

I det äldre kartmaterialet från 1600-talets andra hälft kan man se hur bebyggelsen har fördelats sig i kvarteret. Från en odaterad karta, som möjligen kan vara från år 1669, finns bebyggelse i den norra delen av kvarteret, i sydväst och längs med hela den östra sidan (fig. 3). De medeltida stenhusen har ritats större än den övriga bebyggelsen (André & Högstedt 1990:16 ff).

Figur 3. Odaterad och osignerad karta över Lund, ca år 1669 (André & Högstedt 1990:17). Kvarteret Färgaren markerat med en blå ring.

Bebyggelsen i kvarteret bestod under 1700-talet och en bit in på 1800-talet till största delen av korsvirkesbebyggelse. Under slutet av 1800-talet ersattes några av korsvirkeshusen med tegelbyggnader bland annat inom Borgs färgerifabrik. Kvarteret har fått sitt namn efter färgerirörelsen som släkten Borg bedrev där under ett par hundra års tid. År 1734 köpte färgaren Hans Borg en tomt vid Stora Södergatans västra sida, nummer 214 enligt numreringen införd år 1754. Efterträdaren Fredrik Borg utökade gården med tomt 215, motsvarande södra delen av Färgaren 18. År 1829 förvärvade Jöns Petter Borg tomt 213. Kvarterets nordöstra hörn utgjordes till mitten av 1800-talet av en stor trädgårdstomt, vars utbredning till stor del sammanföll med den forna begravningsplatsen till Sankt Drottens kyrka (Bevaringskommittén 1981:72 f).

Figur 4. Karta över Lund år 1783, C M Espman (André & Högstedt 1990:34). Kvarteret Färgaren markerat med en blå ring.

Tidigare arkeologiska iakttagelser

Ett antal tidigare arkeologiska iakttagelser har gjorts tillsammans med enstaka mindre undersökningar inom kvarteret Färgaren. Uppgifterna nedan är hämtade från Kulturens LA-arkiv samt Gardelin 2002, om inget annat anges.

Tabell 1. Tidigare arkeologiska underökningar och iakttagelser

Kvarter	Årtal	Resultat
Färgaren 1	1909	Utvidgning av AB C. O. Borgs färgerifabrik. Gravar med träkistor och mynt påträffades.
	1909	Ledningsgrävning, fynd av gravar, kistspik, nyckel.
	1944	Grundgrävning, fynd av svartgods, gravar.
Färgaren 2	1909	Grundgrävning, sax, mynt, brandpil, kolonnkapital.
Färgaren 4	1892	Grundgrävning, fynd av kistor, plankverk, benföremål, brons och järn.
	1900	Ledningsdragning, fynd av kakel, knivskaft med runinskrift.
Färgaren 3 & 5	1934	Ledningsdragning, grundstenar påträffades.
Färgaren 6	1946	Ledningsgrävning, avfallsgrop påträffades.
Färgaren 16	1962	Grundgrävning, fynd av byggnadslämningar och brunnar, fynd av svartgods, järnspik, läderskor och kammar.
Färgaren 20	1964	Grundgrävning.
Färgaren 22	1960	Grundgrävning, stavkyrka, gravar, byggnadslämningar, träföremål, keramik, rester efter metallhantverk påträffades.
	1994	Arkeologisk förundersökning, endast modernt frischakt från tidigare grundgrävning påträffades.
Färgaren 25	1980	Grundgrävning, byggnadslämningar från tidig medeltid, rökugn, brunn, gränsmarkeringar och rännor. Fynd av bl a keramik, läderskor, mungiga, kammar, runben.
Färgaren 26	1954	Schaktningsarbeten, vattenrännor, brunn och diverse lösfynd påträffades.
	1956	Schaktningsarbeten för pannrum, värmeledningscentral och oljetank. Fynd av keramik, murtegel, taktegel, verktyg, läderskor, kammar och spik.
	1998	Arkeologisk förundersökning, endast moderna frischakt, kabel- och rörledningar påträffades.
Färgaren 27	2003	Arkeologisk förundersökning pga hissbygge (Gardelin 2004), fynd av bebyggelselämning, brandlager, lergolv, troligen uppförd under senare delen av medeltiden, riven någon gång under perioden 1500–1600. Profan gårdsmiljö från 1200-tal.
Färgaren 28	1981	Grundgrävning, fynd av byggnadslämningar, kulturlager och gravar från tidig medeltid, fynd av t ex keramik och runben.
	1982	Avloppsschakt, fynd av keramik mm.
	2002	Geoteknisk undersökning, kyrkogårdslager, bebyggelselager, rivningslager, lergolv.

Genomförande och resultat

Golvsänkning och ventilation

Inledningsvis påbörjades schaktningsarbeten utan att det fanns ett giltigt beslut från länsstyrelsen om tillstånd till ingrepp i fornlämning. Vid tillfället då schaktningsarbeten upptäcktes i portvaktssrummet var i princip hela det västra rummet schaktat ned till cirka 0,60 m djup. På ytan förekom spridda fynd av kritpipa, stengods och yngre rödgodskeramik och massorna bestod bland annat av svartbrun fet kulturjord. Det förekom även flera murar i gult tegel som troligtvis fungerat som mellanväggar i ett tidigare skede. Kontakt med länsstyrelsen och fastighetsägaren togs varpå en ansökan lämnades in.

En muntlig överenskommelse med länsstyrelsen medgav att en dokumentation av situationsplanen kunde genomföras direkt för att säkerhetsställa fornlämningens status på platsen. Kulturlagren som framkom kunde dateras med hjälp av lösfynden och det mesta lutar åt att den nya golvnivån stannade på 16–1700-tal med välbevarade kulturlager mellan de senare murarna i gult tegel. Närmast murarna var jorden dock omrörd. I rummet mot Stora Södergatan fanns flera markeringar i golvet som visade var ventilationsledningar skulle placeras. Efter ett provhål konstaterades att kulturlager fanns direkt under golvplattan och att det likaså behövde dokumenteras då ledningsschakten skulle tas upp.

Ett par dagar efter besiktning togs kontakt med byggarbetarna på platsen för att dokumentera schakt i gathusrummet längs med Stora Södergatan. Då upptäcktes att en grop grävts genom den nya golvnivån i det västra rummet "Portvaktssrummet", ytterligare 0,50 m. Kulturjorden var av mörkbrun fet lera med hög organisk halt innehållandes djurben och mycket keramikskärvor, bland annat keramik av typen yngre rödgods.

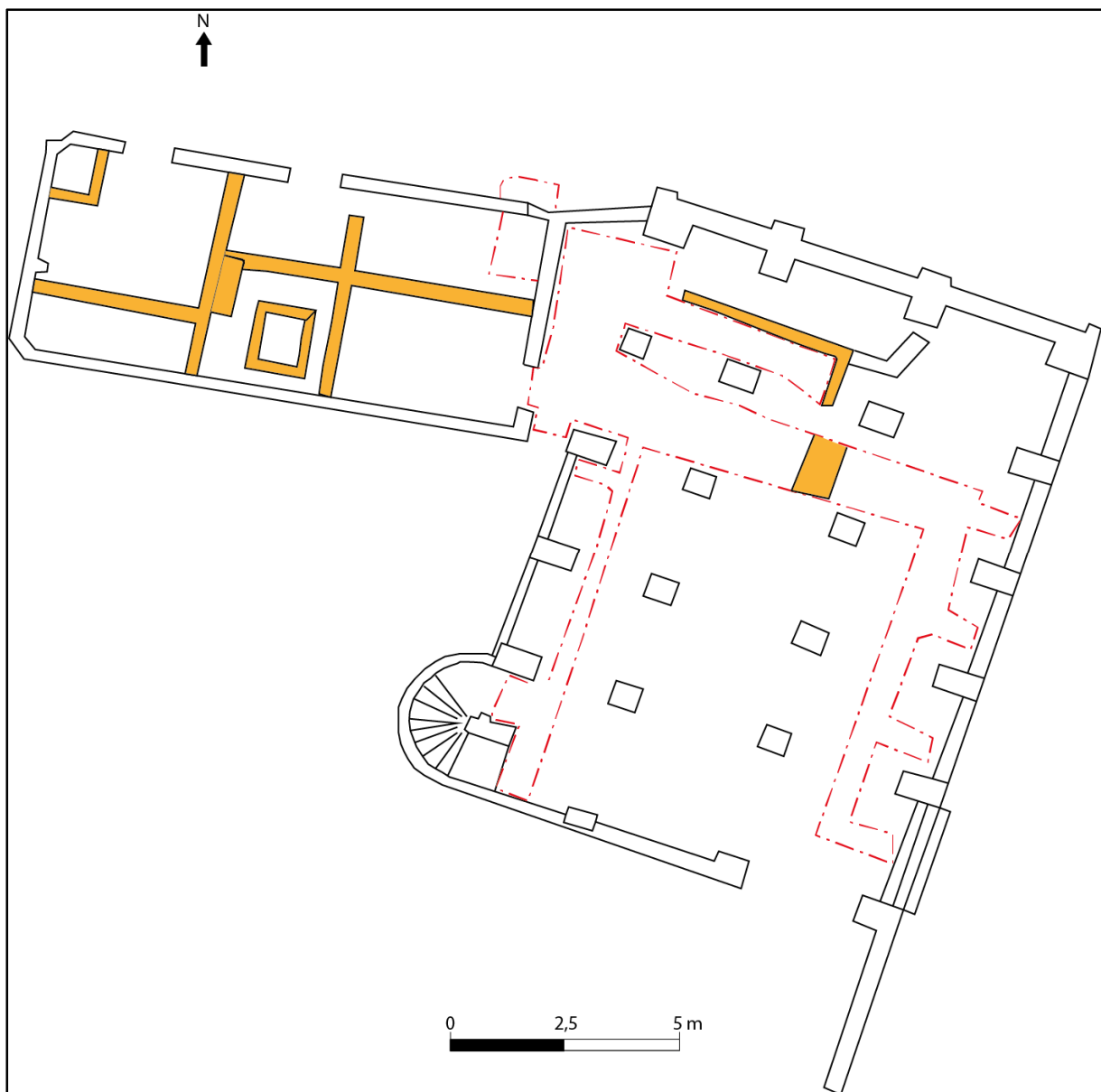
I det östliga rummet mot gatan fick endast schakt för ventilationsrör grävas med ringa djup eftersom det anträffades kulturlager under befintlig betongplatta på 0,25 m djup. Flera stenar, som bedömdes vara grundstenar, framkom spritt över ytan och några låg även i ansamlingar vilket kan tyda på äldre murar.

Figur 5. Status då schaktningsarbetena upptäcktes. Under golv och bärlager fanns intakta kulturlager kvar med datering 16–1700-tal. Fotografiet taget från väster.

Figur 6. Status då schaktningsarbetena upptäcktes. Markeringar för ledningsdragningar fanns i rummet mot Stora Södergatan. Under golv och bärlager fanns intakta kulturlager kvar med datering 16–1700-tal. Fotografiet taget från norr.

Figur 7. Planritning över Portvaksrummet och gathuset utmed Stora Södergatan. Schakten är markerade i rött. Tegelmurarna som framkom är gula.

Figur 8. I det östra rummet mot Stora Södergatan framkom flera större stenar som kan ha ingått i murkonstruktioner till tidigare bebyggelse. Fotografiet taget från väster.

VA-ledningar samt byte av fettavskiljare

På innergården förlades ett huvudschakt (Schakt 1) i ungefärlig nordnordostlig–sydsydvästlig riktning med utgångspunkt från portvaktarbostadens norra fasad. Schaktet mätte ca 13,00×0,70×1,00 m. De översta lagren bestod av gatsten eller betongplattor, härunder låg ett lager sättsand. Under de modernare lagren, på en nivå av 0,15–0,30 m under marknivå, framkom ett omrört kulturlager bestående av mörkt svartbrun och humös silt. I lagret förekom flera kullerstenar och även enstaka större stenar, kalkbruk, tegelkross och något större tegelbitar, delar av vingtegel, handsmidda spikar och keramik samt fragment av kritpipor. Materialet var mycket blandat, både materialmässigt och tidsmässigt, vilket föranleder en tolkning till sammanblandade utfyllnadsmassor med en huvudsaklig datering till tidigmodern tid. Morän framkom inte i schaktet.

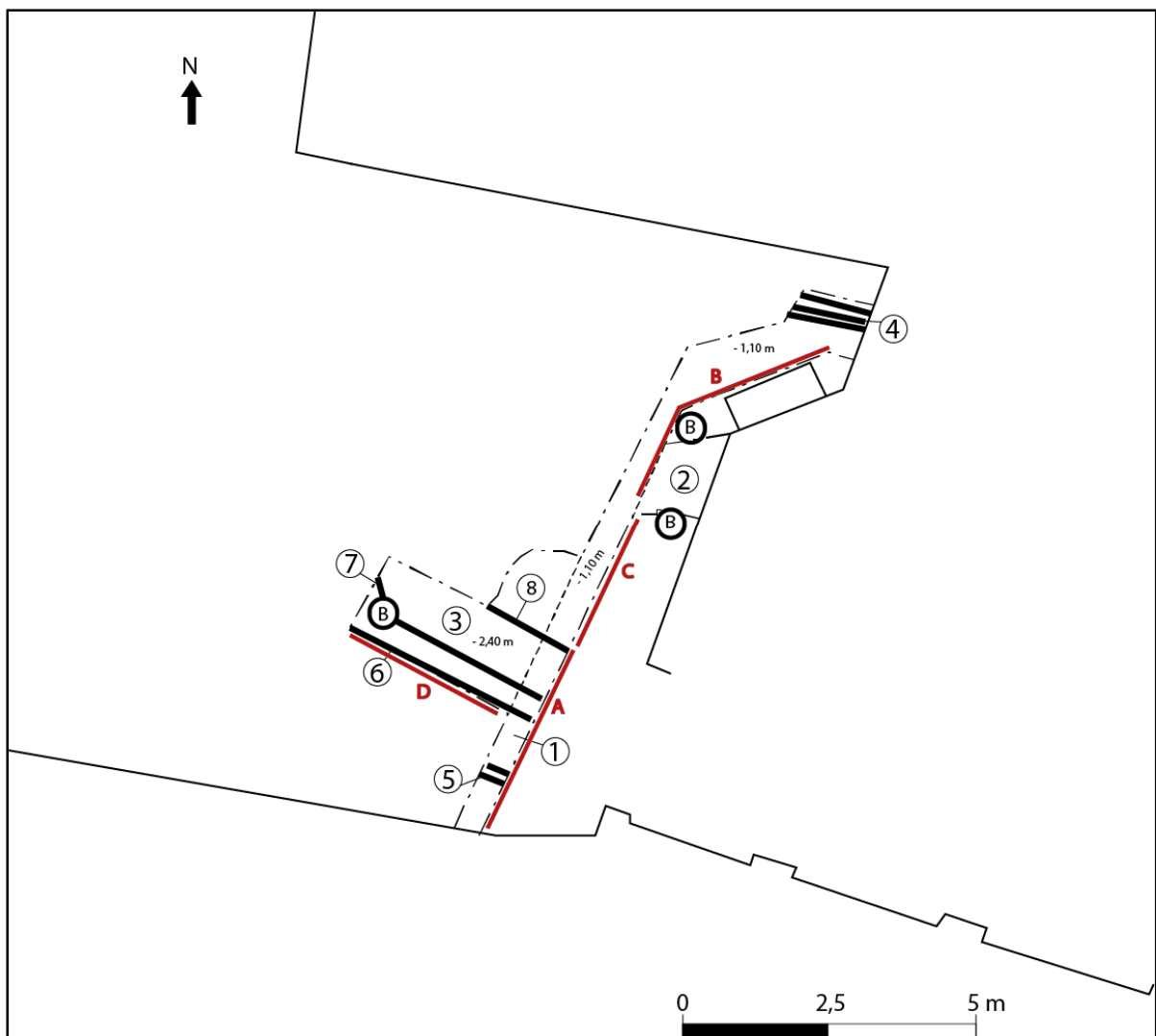
I samband med schaktningsarbetet tillkom ytterligare två schakt, då det krävdes byte av äldre ledningar eller dagvattenbrunnar samt ny fettavskiljare (fig. 9). I sydväst schaktades en större yta, 3,00×1,50×2,40 m, med syfte att anlägga en fettavskiljare (Schakt 3). I detta schakt framkom intakt stratigrafi från ett djup av 0,80 m under marknivå (Bilaga, plan- och sektionsritningar, sektion D). De översta 0,30 m bestod

av modernt utfyllnads- och bärlager i form av grågul sand. Därunder framkom ett omrört kulturlager bestående av mörkt brungrå och svartgrå lerig silt med tegelkross, djurben och träkol. I botten av detta kulturlager låg två äldre järninkapslade ledningar som löpte parallellt med schaktets södra sektion. Efter det att ledningarna lagts ned återfylldes schaktet med uppgrävda massor. Under de äldre ledningarna framkom orörda kulturlager på ett djup av 0,80 m. Mellan 0,80 m och 1,60 m kunde stratifierade lämningar från bebyggelsen på platsen dokumenteras. Bland annat urskildes ett lergolv, brandlager, utjämningslager och möjliga rester efter en syllstensrad. Under bebyggelselämningarna blev kulturlagren mäktigare och mindre diversifierade, vilket tyder på att markanvändningen var en annan vid deras tillkomst. Ett ca 0,70 m mäktigt mörkt brunrött lager som innehöll en del träflis provtogs. Ungefär 1,70 m ned framkom tre välbevarade störar i en öst–västlig rad. Störarna hade spetsade och svedda ändar och ett runt eller rektangulärt tvärsnitt. Spetsarna påträffades på ett djup av 2,10 m under marknivå. Störarna kan ha ingått i någon form av hägnad. Provet, som innehöll stalldynga, avfall från linberedning och fröer från kungsmynta, föranleder en tolkning till odlingsjord i en kryddgård (Bilaga, makroskopisk analys). De ovan nämnda stöarna kan möjligen ha hört till odlingen under detta skede.

Under odlingslagret framkom ett lager bestående av brunsvart humös lerig silt, fuktig och fet, enstaka brända ben, koncentrationer av fiskben, sot, träkol. De tre stöarnas spetsar påträffades i detta lager. Makrofossilprov nr 2 togs och enligt analysen utgjorde bryggeriavfall i form av pors och humle, med en övervägande del pors, en stor del av innehållet. Därtill finns rikligt med ogräs, inte minst tiggarranunkel som trivs på fuktig mark, samt en del växter som trivs i ängsmiljö och i stadsmiljöer brukar associeras med stalldynga. Ytterligare en kulturväxt i sammanhanget är kransborren, som i flera historiska sammanhang nämns som en ört som tillsats i öl under senmedeltid och tidigmodern tid.

Det stratigrafisk äldsta lagret bestod av mörkbrun, fuktig humös silt med inblandning av lera, träflis och koncentrationer av fiskben. Makrofossilprov nr 1 taget ur denna kontext visade att hushållet sysslat med bryggeriverksamhet. Den största delen av kulturlagret består av bryggeriavfall, både pors och humlefrukter. I schaktväggen påträffades även tre parallella plankor där den längst till vänster var spetsad i ena änden, de andra två hade inte ändarna blottade. Mellan plankorna framkom ett flätverk av pinnar med en ungefärlig diameter av 0,02 m. Detta kan vara rester efter en träskodd damm, motsvarande den som påträffades i kv Färgaren 25, år 1980 (Karlsson 2007). Konstruktionen skulle även kunna vara någon sorts gödselbinge eller annan typ av förvaring. Efter dokumentation täcktes konstruktionen med lera och efter montering av fettavskiljaren lades schaktet igen.

Med utgångspunkt i stratigrafiskt läge samt förekomsten av pors i större grad än humle, är det möjligt att lagren med spår efter bryggeriverksamhet kan dateras till 1100–1200-tal, detta är dock en osäker datering. Odlingslagret kan troligen även det dateras till medeltiden, dock dateras det stora utfyllnadslagret till tidigmodern tid med tanke på förekomsten av rödgodsfat och kritpipor.

Figur 9. Planritning över huvudschaktet på innergården tillsammans med de mindre anslutande schakten. För närmare beskrivning, se Bilagor, plan- och sektionsbeskrivningar.

Schakt 2 togs upp mellan två dagvattenbrunnar eftersom den ena av dessa var defekt och måste bytas ut. I schaktet framkom samma utfyllnadslager som täcker stora delar av innergården. Schaktet mätte 1,50×1,40×0,70 m. Bytet av dagvattenbrunnen krävde inte schaktning till morän och schaktbotten kom att ligga på ett djup av 0,70 m under marknivå.

Figur 11. Schaktning för ny fettavskiljare, Schakt 3. Fotografiet taget från norr.

Kulturlagerstatus

De framkomna kulturlagren är välbevarade och fuktiga, vilket ger ett gott bevaringsförhållande för organiskt material. Större delen av ytan förefaller ha blivit utfylld vid någon tidpunkt och i utfyllnadslagret förekom keramik i form av både äldre och yngre rödgods, vilket tyder på att de påförda massorna har blandats samman under tidigmodern tid. Dock förekommer emellertid intakt stratigrafi i innergårdens södra del med spår av bebyggelse, odling och bryggeriverksamhet med en trolig datering till högmedeltid.

Bevaringsförhållanden på platsen kan sägas vara god, särskilt de äldsta lagren där bevarade trärester påträffades. Lagren var generellt feta och fuktiga och lagerskiljerna var tydliga. Ställvis är kulturlagren störda av ett flertal yngre ledningsschakt och ledningar samt dagvattenbrunnar.

Förslag på fortsatta åtgärder

Arbetena är avslutade, inga fortsatta åtgärder.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens dnr	431-1503-2019
Fornlämningsnr	RAÄ Lund 73:1
Lämningsnr, fornreg	L1988:5459
Kulturens projektnr	A_2019_0003
Trakt/kvarter/fastighet	Kv Färgaren 29
Socken	Lund
Kommun	Lund
Län	Skåne
Typ av exploatering	VA, golvsänkning
Uppdragsgivare	Fru Görvels Hus AB
Typ av undersökning	Arkeologisk schaktningsövervakning
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Linda Billström
Övrig personal	Aja Guldåker
Fältarbetstid	2019-01-09 – 2019-05-13
Fälttid, arkeolog, tim	24 h
Fälttid, maskin, tim	-

Yta, m ²	13,50 m ²
Kubik, m ³	20,25 m ³
Schaktmeter, m	-

Fyndmaterial	KM 96422:1. Fynden förvaras efter fyndfördelning på Kulturens magasin.
Ritning, dokumentation	10 st A3 ritfilm: 6 sektionsritningar skala 1:20, 8 planritning skala 1:20 och 1:100, Digitala inmättningsfiler i Kulturens stads-GIS
Foto	31 digitala fotografier
Analyser	3 Makrofossilprover
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen Färgaren 29.

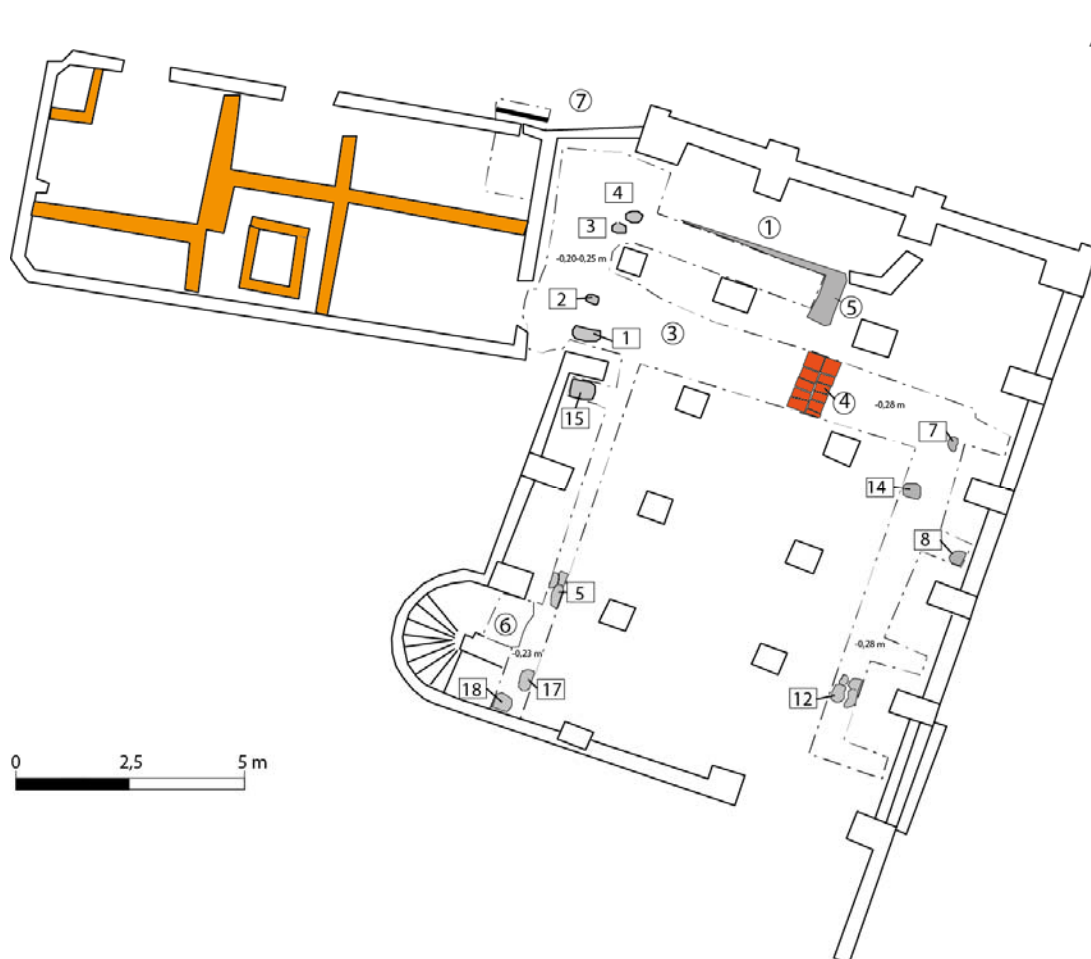
Referenser

- André, A. & Högstedt, C. 1990. *Kartornas Lund. 1580-talet till 1950*. Gamla Lund förening för bevarande av stadens minnen. Årsskrift 72. Lund.
- Andrén, A. 1984. Lund, tomtindelning, ägostruktur, sockenbildning. Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska Museer, *rapport Medeltidsstaden* 56.
- Bevaringskommittén. 1981. *Lunds stadskärna. Bevaringsprogram Clemens och Drottens rotar*. Lund.
- Blomqvist, R. 1951. *Lunds historia, Medeltiden*. Lund.
- Gardelin, G. 2002. Kv Färgaren 28. Arkeologisk förundersökning och undersökningsplan 2002. *Kulturen, Arkeologiska arkivrapporter från Lund*, nr 106.
- Gardelin, G. 2004. Kv Färgaren 27, Lund. Arkeologisk förundersökning 2003. *Kulturen, Arkeologiska arkivrapporter från Lund*, nr 123.
- Karlsson, M. 2007. Kv. Färgaren 25, Lund. Arkeologisk undersökning 1980. *Kulturen, Arkeologiska arkivrapporter från Lund*, nr 241.

Bilagor

Plan- och sektionsritningar

Planritning portvaktssrummet och gathuset mot Stora Södergatan. Skala 1:100. Tegelmurarna är markerade med gult.

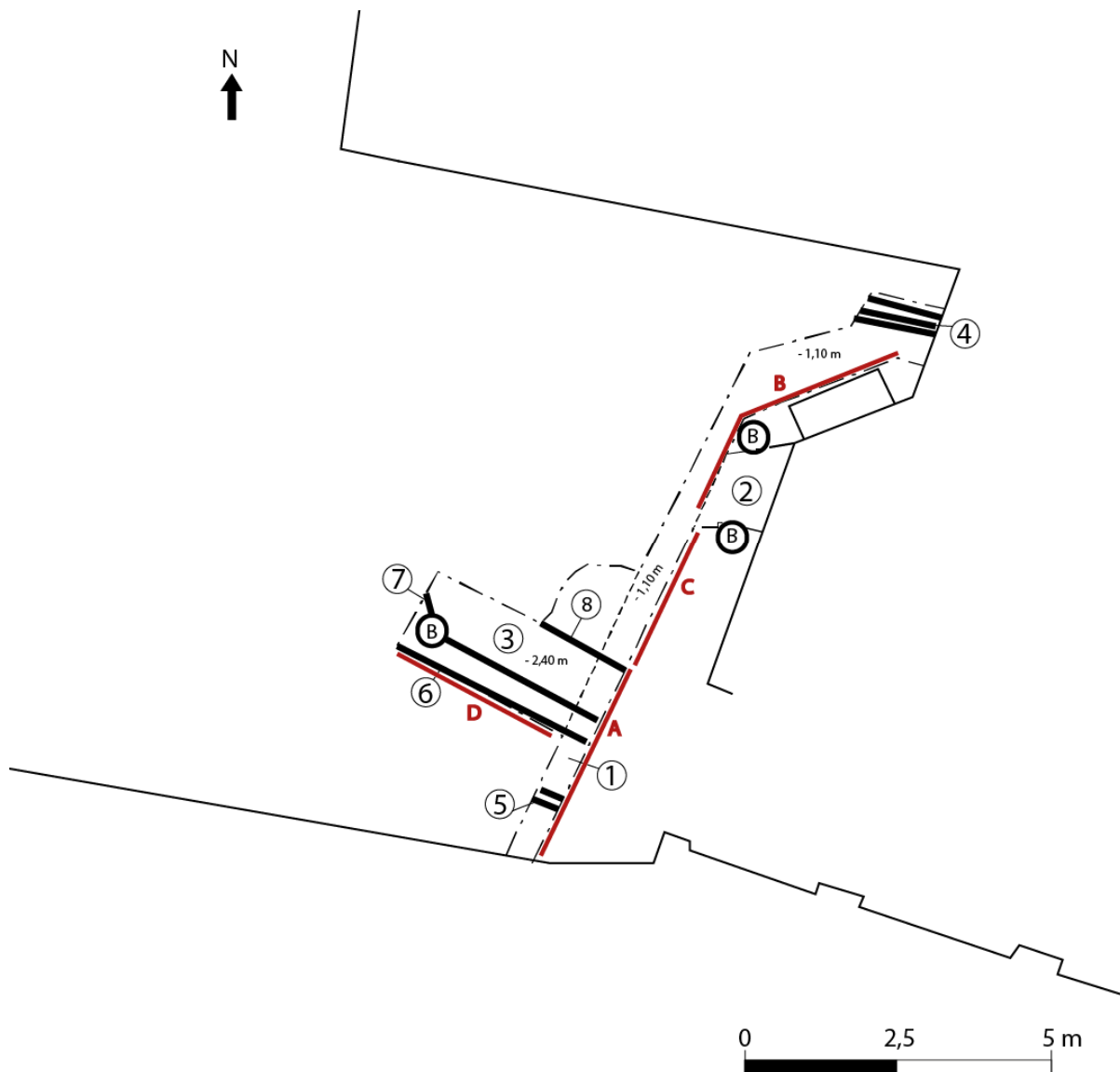

Beskrivning

Siffrorna 1–5, 7–8, 12, 14–15, 17–18 i en ruta symboliserar stenar påträffade vid schaktningen.

1. Gult tegel
3. Schaktbotten, melerad svart, brun, vit, orange kulturjord, något torr och kompakt, fet lera. Inslag av träkol, bränd lera. Enstaka gulröda golvtegel. Troligen 1800-tal.
4. Gulrött tegel, golv eller mur?
5. Stenar och kalkbruk, troligen en mur.
6. Område med sten och cement. Svårt att se vad det kan ha haft för funktion.
7. Schakt för VA 0,70 m djupt. Ser ut att vara relativt nyligen uppgrävt. Moderna bärlager och geotextil. Elledning på 0,20 m djup, dagvatten på 0,40 m djup. Inga kulturlager kvar av intresse.

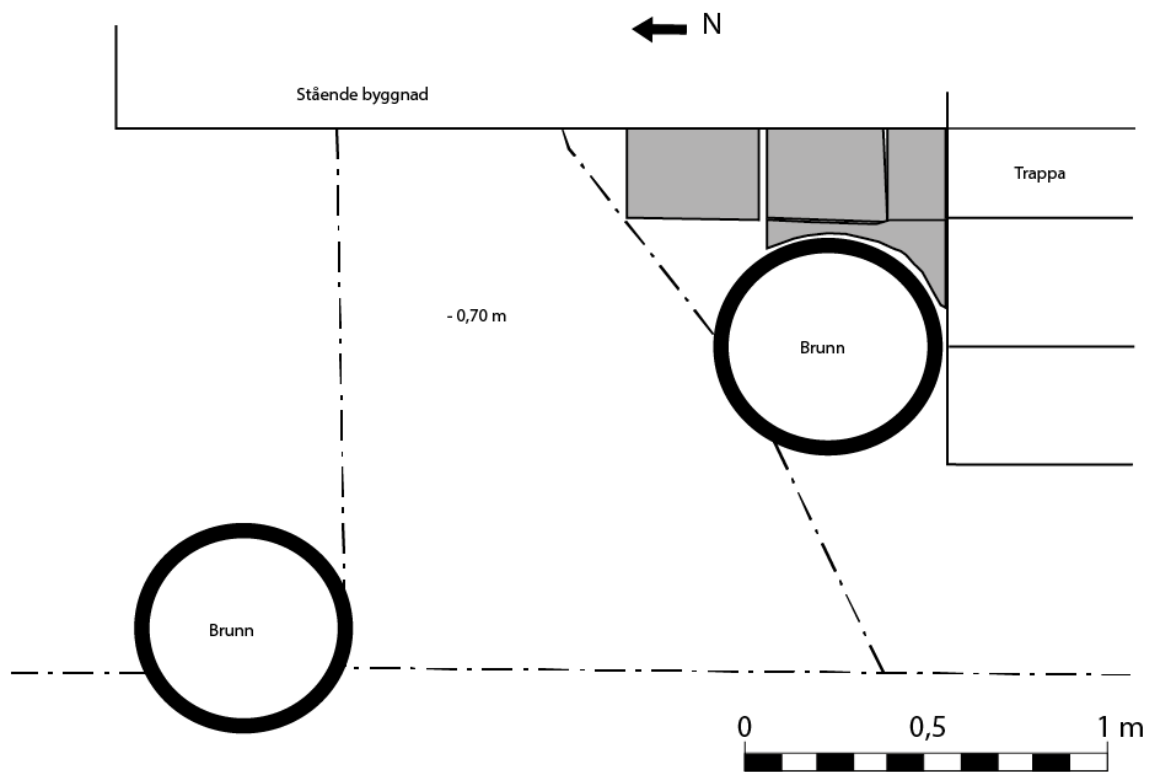
Planritning över schaktet på innergården, skala 1:100. Placeringen av sektionerna A–D är markerade på planen.

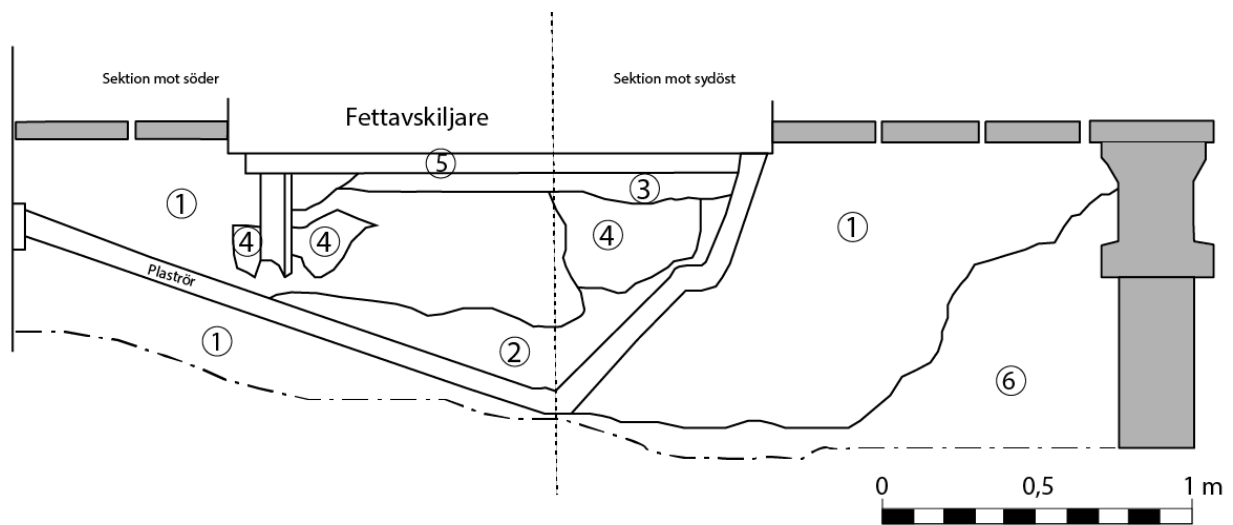
Beskrivning

1. Schakt 1, ny VA-ledning.
2. Schakt 2, byte av defekt dagvattenbrunn.
3. Schakt 3, ny fettavskiljare.
4. Tre parallella plaströr
5. Två äldre ledningar, - 0.80 m.
6. Äldre rör, - 0,70 m
7. Höganäsrör i bruk inkopplat till dagvattenbrunn, - 0,70 m.
8. Äldre rör, - 0,70 m.

Planritning över schakt 2, skala 1:20.

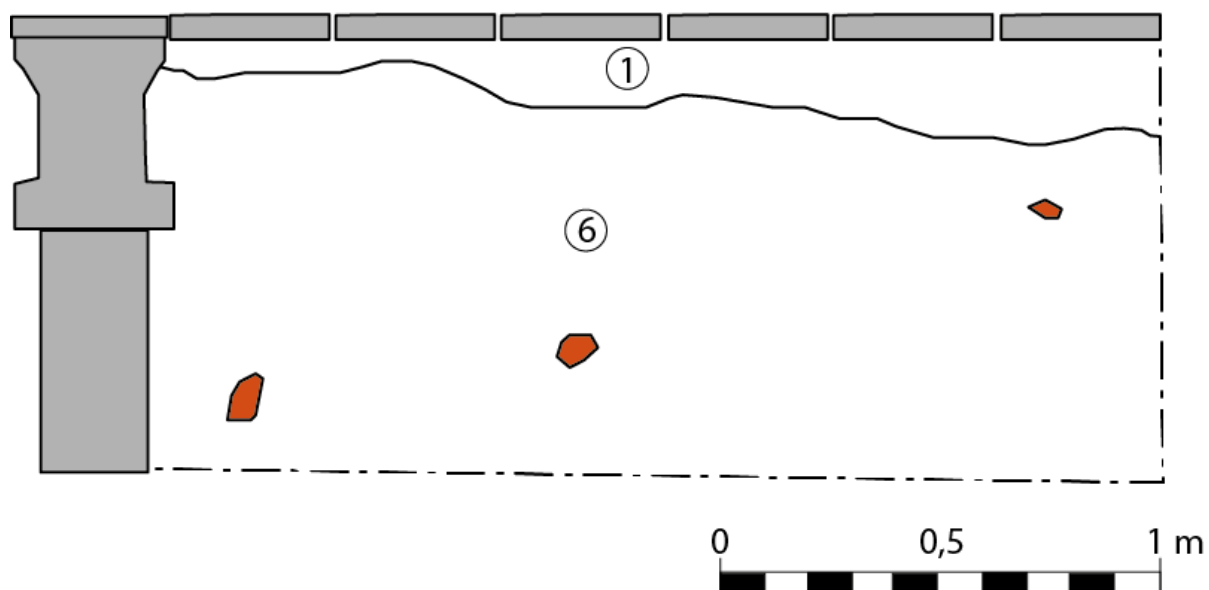

Sektion B mot söder och sydöst, skala 1:20.

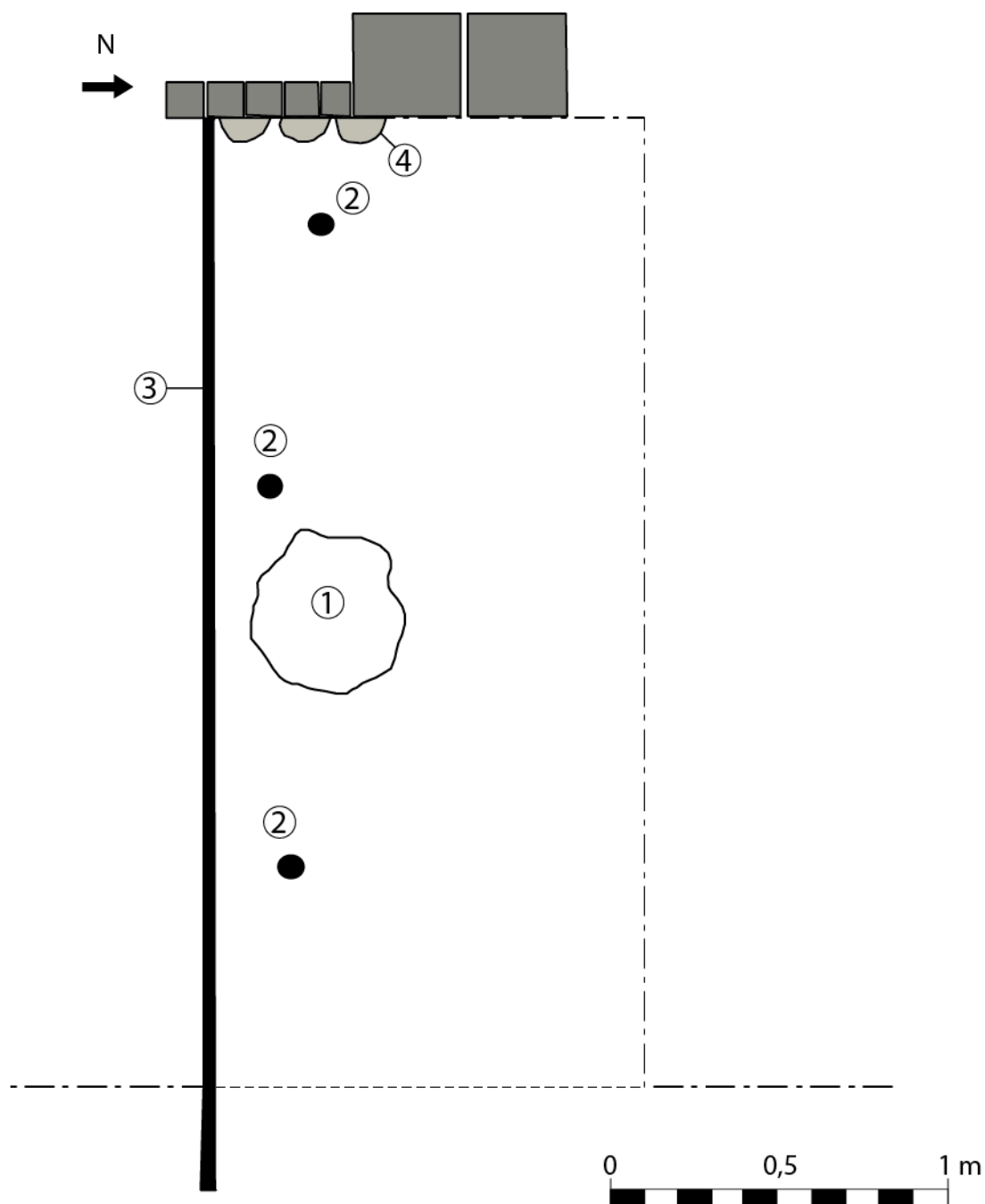
1. Mörkgul sättsand.
2. Gråsvart kulturlager, förekomst av raseringsmaterial
3. Bärlager med makadam
4. Frigolit
5. Betong
6. Svart, fet och fuktig kulturjord, flera kullerstenar och även enstaka större stenar, kalkbruk och tegelkross vilket förstärker tolkningen som raseringsmaterial. Keramik från äldre rödgods till 1700-talsfat, djurben, enstaka större tegelbitar, taktegel, vingtegel, en bit håltegel. Handsmidda spikar. Troligen utfyllnadsmassor som transporterats till platsen. Schaktbotten upp emot 1,20 m under marknivå.

Sektion C, mot öster, skala 1:20

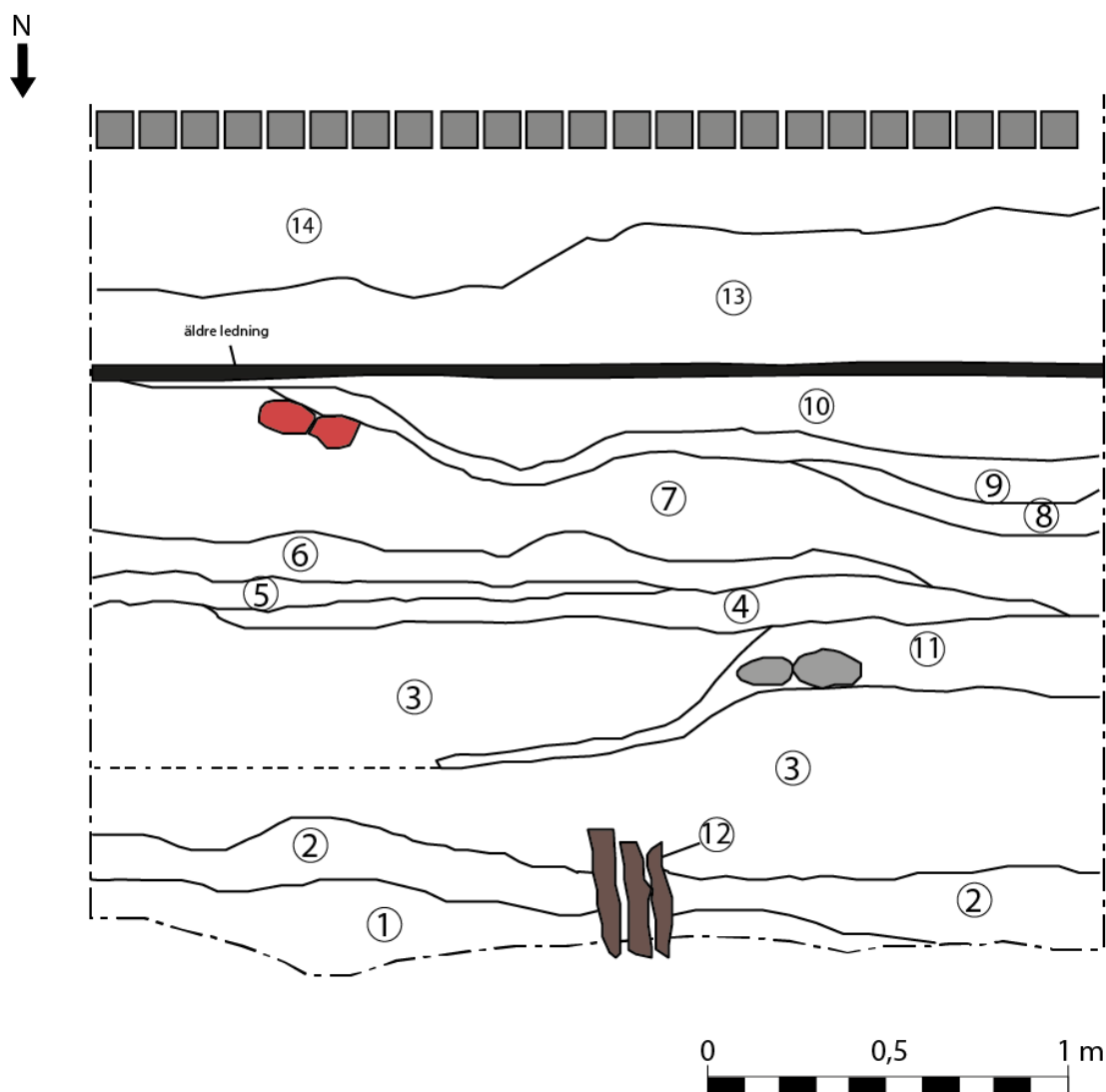
1. Mörkgul sättsand, modernt bärlager.
6. Svart, fet och fuktig kulturjord, flera kullerstenar och även enstaka större stenar, kalkbruk och tegelkross vilket förstärker tolkningen som raseringsmaterial. Keramik från äldre rödgods till 1700-talsfat, djurben, enstaka större tegelbitar, taktegel, vingtegel, en bit håltegel. Handsmidda spikar. Troligen utfyllnadsmassor som transporterats till platsen. Schaktbotten -1,10 m.

Planritning över schakt 3, skala 1:20

Beskrivning

1. Kalkbrukslager som framkom på 1,20 m djup. Välavgränsat, vitgult och kornigt ca 0,05 m tjockt. Ligger över ett mörkt svartbrunt kulturlager blandat med gul fet lera, fläckvis förekomst av röd och gulbränd lera, tegelkross och enstaka djurben.
2. Tre störrar på rad, framkom på 1,70 m djup under marknivån. Störrarnas ändar var spetsade och svedda. Spetsarna påträffades på ca 2,10 m djup.
3. Äldre järninkapslad ledning som framkom på en nivå av 0,70 m under markytan.
4. Rester av en kullerstenslagd yta framkom på 0,20 m djup under nuvarande marknivå, tolkas ha tillhört portvaktstugan.

Beskrivning

1. Mörkbrun, fuktig humös silt med inblandning av lera, träflis och koncentrationer av fiskben. Makrofossilprov nr 1 taget ur denna kontext, analysen visar att hushållet sysslat med bryggeri. Den största delen av kulturlagret består av bryggeriavfall.
2. Brunsvart humös lerig silt, fuktig och fet, enstaka brända ben, koncentrationer av fiskben, sot, träkol. Tre störra nedstuckna i lagret. Makrofossilprov nr 2. Liknande sammansättning som i lagret ovan, största delen består av bryggeriavfall.
3. Mörkt rödbrun smetig siltig lera, fuktig, mycket trärester. Består troligen av två olika lager ursprungligen, men något lagerskilje kunde inte ses i sektionen. Makrofossilprov nr 3. Lagret tolkas som ett odlingslager i stadsodling, kanske en kryddträdgård.
4. Sotigare mörkt brunröd lera.
5. Smetigt brunsvart lager, rikligt med gulvitt till gult kalkbruk, kalkprickar.
6. Mörkbrun smetig och fuktig lera, förekomst av träkol, kalkbruksprickar och enstaka tegelkross.

7. Ljusare brun lera, kalkbruksprickar, tegelkross samt ställvis sotiga partier.
8. Svart, sotig lera, rikligt med träkol, sot, prickar av bränd lera.
9. Kalkbrukslager med förekomst av träkol och bränd lera, uppblandat med gul smetig lera. Tolkas som rester av ett lergolv där man återanvänt lera och kalkbruk, därav den heterogena sammansättningen.
10. Gråbrunt omrört lager med tegelbitar.
11. Gråbrun smetig lera, få komponenter, två stenar som mätte 0,15 × 0,08 m och 0,12 × 0,08 m. Under stenarna trängde vatten ut ur schaktväggen. Stenarna kan vara rester av en mellanvägg eller syllstensrad.
12. Tre parallella plankor där den längst till vänster var spetsad i ena änden, de andra två hade inte ändarna blottade. Mellan plankorna framkom flätverk. Detta kan vara rester efter en träskodd damm, motsvarande den som påträffades i kv Färgaren 25, år 1980. Eller någon sorts gödselbinge eller annan typ av förvaring. Efter dokumentation täcktes konstruktionen med lera och efter montering av fettavskiljaren lades schaktet igen.
13. Mörkt brungrå/svartgrå lera med förekomst av träkol och djurben. Även förekomst av tegelkross, tegelbitar. Mycket omrört och utgör fyllning i en äldre nedgrävning för den äldre ledningen som löpte parallellt med den södra schaktväggen. Det äldre ledningschaktet återfylldes med uppgrävda kulturlager.
14. Modernt bärlager bestående av mörkt gul till grågul sand.

Fyndlista

KM 96422:1

Fyndnr	Kontext	Material	Sakord	Formtyp	Del	Antal	Vikt (g)
1	6	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	Buk	1	14
1	6	Keramik	Fat	Yngre rödgods	Brätte	1	4
1	6	Keramik	Fat	Yngre rödgods	Brätte	1	4
1	6	Tegel	Golvtegel			1	29

Analyser

Makroskopisk analys av jordprover från Kv Färgaren 29, Lund

Teknisk rapport

Jens Heimdahl, Arkeologerna – Statens historiska museer 2020-09-02

Bakgrund

Under den arkeologiska undersökningen av kvarteret Färgaren 29 i Lund 2019 (Projekt A_2019_0003, Lst dnr 431-1503-2019) insamlades tre jordprover för makroskopisk analys med fokus på växtrester. Proverna finns angivna på ritning 9. Provtagningen i schakten skedde i tre olika kulturlager i schaktets sektion. De provtagna lagren tillhörde de djupast liggande i stratigrafien och antas härröra från medeltid. Målsättningen med den makroskopiska analysen har varit att försöka spåra aktiviteter och miljöer inom den undersökta lämningen i syfte att komplettera och pröva de arkeologiska tolkningarna.

Metod och källkritik

Provtagningen genomfördes av arkeologerna under utgrävningen. Proverna innehöll torrvolymen på mellan en och två liter jord. Inkomna till laboratoriet preparerades proverna genom flotation enligt metod beskriven av Wasylikowa (1986) och våtsiktades i siktar med minsta maskstorlek 0,25 mm. Även den kvarvarande flotationsresten av tyngre minerogent material våtsiktades och genomsöktes. Efter floteringen samlades provet upp och förvarades fuktigt i en tillsluten plastpåse till dess det analyserades. Identifieringen av materialet skedde under ett stereomikroskop med 7–100 gångers förstoring. I samband med bestämningarna utnyttjades litteratur (främst Cappers m. fl. 2012) samt referenssamlingar av recenta fröer. Den makroskopiska analysen har främst behandlat växtmakrofossil (som inte är ved eller träkol), men även puppor, fekalier, smältor, slagg, ben mm har eftersökts.

De provtagna brukslagren definieras med skarpa kontakter mot moderna fyllnader eller markbeläggningar, som visar att den postdepositionella bioturbationen varit begränsad, och i de flesta fall försumbar. Materialet bedöms huvudsakligen ligga *in situ* sedan övergivandet och eventuell omlagring av material har således skett *innan* depositionstillfället. I vissa lager kan postdepositionell bioturbation ha skett genom nedträngning av växtrötter men detta verkar inte nämnvärt ha påverkat det makrofossila innehållet i dessa lager. De oförkolnade fröer som påträffades var hårt slitna och speglar ingen yngre flora.

Analysresultat

I samtliga prover utgjordes grundmassan av humös silt. I resultattabellen har en del av materialet (det som inte är förkolnade fröer och frukter) kvantifierats enligt en grov relativ skala 1–3 prickar, där 1 prick

innebär förekomst av enstaka (ca 1–5 st.) fragment i hela provet. 2 prickar innebär att materialet är vanligt – att det i stort sett hittas i alla genomletningar av de subsamplingar som görs. 3 prickar innebär att materialet är så vanligt att de kan sägas vara ett av de dominerande materialen i provet och man hittar det var man än tittar. Förkolnat och oförkolnat material har separerats i tabellerna.

Tabell 1. Resultat från makroskopisk analys.

Färgaren 29 Lund 2020		Lager	1	2	3
		Analyserad vol. I	2	1,3	1,1
Vedartade växter	Obränt träflis och bark (0-3)	•••	•••	•••	
	Björknäver	••		••	
	Träkol	••		••	
Örtartade växter	Örtartade fragment	••	•••	••	
	Rottrådar		•••	••	
	Basstamdelar	•	•••		
Mossa	Mossa (olika arter)		•••	••	
Vegetabiliskt hushållsavfall	Porsblad och porsknoppar (<i>Myrica gale</i>)	••	••	•	
	Linkapselfragment (<i>Linum usitatissimum</i>)			••	
Oförkolnade fröer					
	Tusensköna	<i>Bellis perennis</i>			1
	Knaggelstarr-typ	<i>Carex flava</i> -typ		2	2
	Hundstarr-typ	<i>Carex nigra</i> -typ		2	2
	Blankstarr	<i>Carex otrubae</i> -typ			1
	Småsäv (ospec.)	<i>Eleocharis/Scirpus</i> sp.		1	
	Kråcklöver	<i>Potentilla palustris</i>			1
	Brunört	<i>Prunella vulgaris</i>		1	2
	Ängsskallra	<i>Rhinanthus minor</i>			1
Insamlat	Klätt	<i>Agrostemma githago</i>			1
	Gatmålla-typ	<i>Atriplex patula</i> -type	2		
	Svinmålla-typ	<i>Chenopodium album</i> -type	30	1	5
	Blå-/Rödmålla	<i>Chenopodium glaucum/rubrum</i>	22		1
	Åkerbinda	<i>Falopia convulvulus</i>	3	2	1
	Johannesört (ospec.)	<i>Hypericum</i> spp.	1		
	Höstfibbla	<i>Leontodon autumnalis</i>			1
	Pilört	<i>Persicaria laphatifolium</i>	1		1
	Trampört	<i>Polygonum aviculare</i>		3	3
	Revsmörblomma	<i>Ranunculus repens</i>	2	1	1
	Tiggarranunkel	<i>Ranunculus sceleratus</i>		28	9
	Krusskräppa	<i>Rumex</i> cf. <i>crispus</i>		1	1
	Besksöta	<i>Solanum dulcamara</i>			1
	Våtarv	<i>Stellaria media</i>			3
	Penningört	<i>Thlaspi arvense</i>	1		
	Brännässla	<i>Urtica dioica</i>			1
	Eternässla	<i>Urtica urens</i>			1
	Hasselnötsskal	<i>Corylus avelana</i>		3	
	Pors	<i>Myrica gale</i>	233	120	13
	Blåhallon	<i>Rubus caesius</i>		1	
Insamlat	Humle	<i>Humulus lupulus</i>	11	1	
	Lin	<i>Linum usitatissimum</i>			1
	Kransborre	<i>Marrubium vulgare</i>		2	
	Mejram	<i>Oreganum</i> cf. <i>majorana</i>			1

Diskussion

Innehållet i de tre proverna är förhållandevis likartat och det är möjligt att de speglar ungefär samma aktiviteter på platsen över tid. Dock saknas mer precis information om lagrens inbördes kronologiska rumsliga förhållande till varandra, och därför diskuteras de i denna analys var för sig.

En märklighet vad beträffar innehållet i prov 1 och 2 är att båda dessa lager beskrevs fält som innehållande fiskben. Trots att fiskben ofta hittas i makroskopiska analyser påträffades i denna analys inga fiskben. Vad detta beror på är oklart. Möjligen var distributionen av denna avfallskategori ojämnt fördelat i dessa lager.

Prov 1: Beskrevs som ett mörkbrunt lager med träflis och mycket fiskben

Vid sidan om en grupp näringskrävande ogräspräglades innehållet framförallt stora mängder fröer, kvist- och lövfragment av pors. Vid sidan om massförekomsten av pors påträffades också humlefrukter. Detta material utgörs av avsilat bryggeriavfall som visar att hushållet på denna stadsgård bryggt öl. I bryggeriavfall från Lund har det varit vanligt att pors dominerat materialet fram till 1200-talet, varefter humlen blir vanligare. Undantag finns dock så ingen säker datering kan göras på dessa grunder men det ger en fingervisning.

Innehållet i provet är anmärkningsvärt enahanda, i det att det nästan enbart utgörs av bryggeriavfall. Eftersom fiskben beskrevs från fält så innehåller troligen andra delar av provet även andra typer av köksavfall. Lagret speglar en omedelbar närhet till ett bryggghus eller ett kök.

Prov 2: Brunsvart lager med ben, fiskben, trä och träkol. Tre störar påträffades också.

Den organiska massan i detta prov domineras av örtfragment, mossor, basstamdelar och rottådar. Liknande sammansättningar uppstår när en örtbevuxen markyta övertäcks, eller genom att en del av lagret utgörs av torvor från t.ex. ett instörtat torvtak.

Fröerna domineras av ett liknande bryggeriavfall som i prov 1 – som domineras av pors med ett mindre inslag av humle. Därtill finns rikligt med ogräs, inte minst tiggarranunkel som trivs på fuktig mark, samt en del växter som trivs i ängsmiljö och i stadsmiljöer brukar associeras med stalldynga. Ytterligare en kulturväxt i sammanhanget är kransborren, som i flera historiska sammanhang nämns som en ört som tillsats i öl under senmedeltid och tidigmodern tid (von Hofsten 1960).

Prov 3: Mörkbrunt material med mycket trä

Materialet i detta prov utgörs av det mest heterogena materialet. Här finns, vid sidan om de vanliga ogräsen, även rika spår av stalldynga, en mindre mängd bryggeriavfall samt avfall från linberedning. Den heterogena blandningen tillsammans med förekomsten av fröer från kungsmyntha ger associationer till odlingsjord i en kryddgård. Inslaget av hushållsavfall och stalldynga förklaras i detta fall av att jorden

gödslats. Om jorden av stratigrafiska orsaker inte kan vara en odlingsjord in situ, så är det möjligt att det rör sig om en odlingsjord som flyttats i samband med markberedning eller utjämning.

Referenser

Cappers, R. T. J., Bekker, R. M. & Jans, J. E. A., 2012: *Digital Seed Atlas of the Netherlands*, (2nd edition). Groningen Institute of Archaeology. Groningen

Von Hofsten, N. 1960: *Pors och andra humleersättningar och ölkryddor i äldre tider*. Uppsala.

Wasylikowa, K., 1986: Analysis of fossil fruits and seeds. I Berglund, B. E. (ed.): *Handbook of Holocene Palaeoecology and Palaeohydrology*. John Wiley & Sons Ltd. 571-590

2020

- 2020:1 Kv Kulturen 18, fornlämning Lund 73:1, Lund stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2019. Linnea Lidh.
- 2020:2 Kv Kråkelyckan 3, fornlämning Lund 73:1, Lund stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2019. Linnea Lidh.
- 2020:3 Kv Sankt Laurentius 1, RAÄ Lund 73:1, Lämningsnummer L1988:5459, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Linda Billström.
- 2020:4 Dalby S:4. Fornlämning RAÄ Dalby 40:1/Lämningsnr L1988:815, Dalby, Dalby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Linda Billström.
- 2020:5 Änggatan, Lilla Råby, Fornlämning Lund 175:1/Lämningsnr L1988:5060, Lunds socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning genom schaktningsövervakning 2018. Mattias Karlsson.
- 2020:6 Gylleholm 14, Lilla Råby, RAÄ Lund 175:1, L1988:5060, Lunds stad och kommun, Skåne län. Avgränsande arkeologisk förundersökning 2019. Linda Billström.
- 2020:7 Stora Råby 34:39-45, Stora Råby, RAÄ Stora Råby 10:1, L1988:6568, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2014. Aja Guldåker.
- 2020:8 Utmarken 1, Östra Torn, Fornlämning RAÄ Lund 159:1/Lämningsnr L1988:5622, Lunds socken Lunds kommun, Skåne län, Arkeologisk undersökning 2016–2017. Mattias Karlsson.
- 2020:9 Kv Kulturen 24, RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Adam Hultberg.
- 2020:10 Ängsö slottspark, RAÄ Ängsö 4:1/L2002:3812, Ängsö socken, Västerås kommun, Västmanlands län. Trädgårdsarkeologisk dokumentation 2019. Aja Guldåker.
- 2020:11 Döbeln 8, Krognoshuset, Lund, Lunds kommun. Antikvarisk medverkan 2019-2020. Carita Melchert.
- 2020:12 Kv Sankt Jakob 10, RAÄ Lund 73:1, L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2012-2014 och 2016. Linnea Lidh.
- 2020:13 Kv Sankt Peter 27, RAÄ Lund 73:1, L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2016. Linnea Lidh.
- 2020:14 Svensköps kyrka, Kullhult, Hörby kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2019. Carita Melchert, Victoria Hult.
- 2020:15 Södra Rörums kyrka, Södra Rörum, Hörby kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2019. Carita Melchert, Victoria Hult.
- 2020:16 Kv Banken 1, RAÄ Dalby 40:1/L1988:815, Dalby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2016. Amanda Sjöbeck.
- 2020:17 Lund 73:1, RAÄ Lund 73:1 och Stora Råby 10:1, L1988:5459 och L1988:6568, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2016-2017. Linnea Lidh.
- 2020:18 Lund 73:1. Fornlämning RAÄ 73:1, lämningsnummer L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2014–2015. Linda Billström
- 2020:19 Kv Botanicum 15, RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2018. Krister Kám Tayanin.
- 2020:20 Kv Galten 12, 13, 14, 15 m fl, RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning Geoteknik 2019. Jan Kockum/Aja Guldåker.
- 2020:21 Fjärrvärmeledning mellan Lund och Dalby (Dalby S:4 m.fl.), RAÄ Stora Råby 28:1/L1988:6625 och Dalby 40:1/L1988:815, Stora Råby och Lunds socknar, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2016. Amanda Sjöbeck
- 2020:22 Kv Billegården 53, RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Adam Hultberg.
- 2020:23 Kv Kulturen 22, RAÄ Lund 73:1, L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Linnea Lidh.
- 2020:24 Lund 73:1, RAÄ Lund 73:1, L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Fjärrvärme mm i Lunds innerstad. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2016–2017. Linnea Lidh.

Tidigare nummer kan rekvireras från Kulturen, Kulturmiljöavdelningen

Telefon: 046-350406

E-post: arkeologi@kulturen.com

2020:25	Kv Domkyrkan 1, 2, Sankt Laurentius 2, 3, Sankt Mikael 13, 14 och Svartbröder 3. Fornlämning RAÄ 73:1/L1988:5459, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne län, Arkeologiska schaktningsövervakningar 2017-2019. Amanda Sjöbeck.
2020:26	Kv Kulturen 24 & Kv Tegnér 1, RAÄ 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2017 – 2019. Adam Hultberg.
2020:27	Kv Kryptan 10, RAÄ 93:1/ L1988:6337, Södra Sandby socken, Lunds kommun, Skåne län. Geoteknisk undersökning 2017. Amanda Sjöbeck.
2020:28	Kv Kryptan 10, RAÄ 93:1/ L1988:6337, Södra Sandby socken, Lunds kommun, Skåne län. Geoteknisk undersökning 2017. Amanda Sjöbeck.
2020:29	Kv Carl Holmberg 2, RAÄ 73:1 / L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne Län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Adam Hultberg.
2020:30	Kv Brunius 18, RAÄ 73:1 / L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne Län. Arkeologisk förundersökning 2014–2015. Niclas Kronroth.
2020:31	Stora Råby 34:38, RAÄ Stora Råby 10:1 / L1988:6568, Stora Råby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Adam Hultberg.
2020:32	Lund 73:1, RAÄ Lund 73:1, L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. VA i Lunds innerstad. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2016–2017. Linnea Lidh.
2020:33	Kyrkogatan 13, Fornlämning RAÄ Lund 73:1, Lämningsnummer L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Truls Månsson.
2020:34	Kv Sankt Jakob 13, RAÄ Lund 73:1, L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2017. Linnea Lidh.
2020:35	Vagnmansgårdens lada, Landskrona, Landskrona stad, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2020. Carita Melchert, Victoria Hult.
2020:36	Kv Kulturen 4–8, RAÄ Lund 73:1, L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2019/2020. Aja Guldåker.
2020:37	Kv Paradis 43, RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Adam Hultberg.
2020:38	Kv Dövstumskolan 11, fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk utredning 2016. Gertie Ericsson och Johan Wallin.
2020:39	Kv Botulf 11, fornlämning RAÄ Lund 73:1/lämningsnr L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Linda Billström.
2020:40	Kv Gylleholm 14, fornlämning RAÄ Lund 175:1/lämningsnr L1988:5060, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk kontroll 2020. Linda Billström.
2020:41	Döbeln 8, Krognoshuset, Lund, Lunds kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2019-2020. Carita Melchert.
2020:42	Trolle Ljungby kyrka, Trolle Ljungby socken, Kristianstads kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2020. Carita Melchert.
2020:43	Åhus 55:51, lämningsnr L1990:4674, Transval, fornlämning Åhus 35, Åhus socken, Kristianstads kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2016-2017. Gertie Ericsson och Krister Kåm Tayanin.
2020:44	Norra Rörums kyrka, Norra Rörums socken, Höörs kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2019-2020. Carita Melchert.
2020: 45	Ekska huset, St Peter 28, Lund, Lunds kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2020. Carita Melchert.
2020:46	Västerstads kyrka, Västerstad, Hörby kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2020. Victoria Hult
2020:47	Östraby kyrka, Östraby, Hörby kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2020. Victoria Hult
2020:48	Flyinge 22:40, Flyinge Kungsgård, Lunds kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2020. Carita Melchert.
2020:49	Flyinge 22:40, Flyinge Kungsgård, Lunds kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2020. Carita Melchert.
2020:50	Åkarp 3:2, RAÄ Uppåkra 46/L1986:5285. Uppåkra socken, Burlövs kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2016. Ivan Balic och Aja Guldåker.
2020:51	Nordstjärnan 56, fornlämning RAÄ Trelleborg 19:1/Lämningsnr 1988:7459, Trelleborg, Trelleborgs kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2020. Linda Billström.

Tidigare nummer kan rekvireras från Kulturen, Kulturmiljöavdelningen

Telefon: 046-350406

E-post: arkeologi@kulturen.com

- 2020:52 Södra Esplanaden, fornlämning RAÄ Lund 73:1/Lämningsnr 1988:5459, Lund, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2016–2017. Mattias Karlsson och Aja Guldåker.
- 2020:53 Kv. Föreningen 13, Lund. Lund fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds socken, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2018. Mattias Karlsson.
- 2020:54 Kv. Kråkelyckan 6, Lund. Lund fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds socken, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2019. Mattias Karlsson.
- 2020:55 Kv Bispen 1, fornlämning 73:1/Lämningsnr L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Gertie Ericsson.
- 2020:56 Östarp 1:3, Gamlegård Kulturens Östarp, Sjöbo kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2020. Carita Melchert.
- 2020:57 Öveds kyrkogård, Öveds socken, Sjöbo kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2020. Carita Melchert.
- 2020:58 Kv Domkyrkan 2, kv Historiska museet 1 och Innerstaden 2:1, fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5359, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2012. Gertie Ericsson.
- 2020:59 Håslövs mölla, Södra Håslöv 18:2, Vellinge kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2020. Henrik Borg.
- 2020:60 Kv Färgaren 29, fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Linda Billström.

Tidigare nummer kan rekvireras från Kulturen, Kulturmiljöavdelningen

Telefon: 046-350406

E-post: arkeologi@kulturen.com